

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΙΔΗΣΕΟΓΡΑΦΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΕΠΟΧΗΝ

Λόγος του Γάλλου Ἀκαδημαϊκοῦ κ. ANDRÈ SIEGFRIED

Ἡ εἰδησεογραφία ἀποτελεῖ σήμερον οὐσιώδεις λειτουργήματα τῆς συγχρόνου Κοινωνίας. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἀντιστοιχεῖ μετὰ τὰ ἔτη τῆς βιομηχανικῆς ἐπαναστάσεως ἐντὸς τῆς ὁποίας ζῶμεν. Ἡ μηχανικὴ πρόοδος, συντελεστὴς τῶν ταχείων μέσων συγκοινωνίας, διηύρυνε τὸν ὀρίζοντά μας. Αἱ συνθήκαι ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀντλοῦμεν τὰς πληροφορίες δὲν ἔχουν πλέον οὐδεμίαν σχέσιν μετὰ τὸ παλαιὸν προμηχανοποίητον καθεστῶς. Ὁ σύγχρονος πολιτισμὸς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ τῆς εἰδησεογραφίας. Δὲν ἀποτελεῖ πολυτέλειαν ἀλλὰ κοινωνικὸν λειτουργήμα μετ' εἰδικευμένον καὶ ἀρμόδιον προσωπικόν, μετὰ μεθόδους, ἐπαγγελματικούς κανόνας, ἠθικὴν καὶ αἰσθητικὴν. Ἄς μὴ λησμονώμεν ἐπίσης καὶ τὴν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον τελειοποιουμένην πολὺπλοκον μηχανὴν του, ἡ ὁποία καθημερινῶς κάμνει ἐκπληκτικὰς προόδους.

Ὁ ἄνθρωπος τῶν παλαιῶν αἰώνων ἐξηρτάτο στενωῶς ἀπὸ τὸ περιβάλλον του: ὁ χωρικός ἀπὸ τὸ χωράφι του, ὁ βιοτέχνης ἀπὸ τὸ ἐπάγγελματ' αὐτοῦ, ὁ παραγωγὸς ἢ ὁ ἔμπορος ἀπὸ τὴν ἐγγύριον ἀγορὰν τὴν ὁποίαν διαφοροτρόπως ἐξυπηρέτει. Ἐὰν εἶχε τὸ πλεονέκτημα νὰ γνωρίζῃ τὰ πέριξ αὐτοῦ καὶ νὰ εἶναι προσωπικῶς γνωστὸς εἰς τὸ περιβάλλον του, οὐδόλως ἐξήρχετο τούτου καὶ παρέμενε ἐν ἐντελεῖ ἀγνοίᾳ τοῦ ἔξω κόσμου. Μετὰ ἄλλους λόγους, δὲν ἦτο τίποτε ἄλλο παρὰ πολιτισμὸς ἐνὸς χωριοῦ ἀπ' εὐθείας καταγομένου ἀπὸ τὴν νεολιθικὴν ἐποχὴν. Ἄς μὴ λησμονώμεν ἐπίσης ὅτι τὰ μεταφορικὰ μέσα οὐδεμίαν πρόοδον ἔκαμαν οὕτως εἰπεῖν μεταξὺ τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Ναπολέοντος καὶ ὅτι ἡ τηλεόρασις εἶναι ἐντελεῶς πρόσφατος.

Ὁ ὀρίζων τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου εἶναι αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ὁ ὀρίζων τοῦ πλανήτου μας. Ἡ παραγωγή ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὰς ἀγοράς, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι πλέον ἐγγύριαι οὔτε ἐθνικαὶ ἀλλὰ παγκόσμιαι, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἡ πολιτικὴ δὲν εἶναι πλέον ἐθνικὴ, οὔτε κἄν ἠπειρωτικὴ ἀλλὰ πλανητικὴ. Ὁ πολίτης τοῦ κόσμου τούτου, ἀπείρως μεγεθυθεὶς, δὲν δύναται πλέον νὰ διαπαιδαγωγηθῇ μετὰ τὴν ἀπλήν ἐπαφήν τοῦ ἀμέσου αὐτοῦ περιβάλλοντος· ἡ διαπαιδαγώγησις του ἐπιβάλλει ὅπως διατεθῇ δι' αὐτὸν ἀποτελεσματικῶς μία μεθοδικὴ «εἰδησεογραφία».

Ἡ Δημοκρατία ἔχει ἀνάγκην τῆς εἰδησεογραφίας.

Εἰς τὰς παρὰ τοῦ δημοκρατικοῦ πνεύματος ἰθυνομένης χώρας, ὅπου ἡ ἐξάσκησις τῆς ψηφοφορίας καὶ τῶν συνελεύσεων συντέλεσεν ὥστε νὰ γίνεταί εὐρετα συζητήσεις τῶν πράξεων καὶ τῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως, ὅπου ὁ τύπος εἶναι ἐλεύθερος, ὅπου ἡ γνώμη ἐκφράζεται χωρὶς ἐμπόδια, οἱ πολῖται καλοῦνται κανονικῶς νὰ ἐξασκήσουν τὴν κρίσιν των, εἴταν πρόκειται διὰ τῆς ψήφου των νὰ προσανατολίσουν τὴν πολιτικὴν. Δι' αὐτὸ δμως χρειάζεται ὅπως διαθέτουν στοιχεῖα ἱκανὰ νὰ προσδιορίζουν τὴν ἀπόφασίν των, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι πρέπει νὰ κατέχουν πληροφορίας ἐθνικὰς καὶ διεθνεῖς. Ὁ Rousseau ἐπίστευεν ὅτι ἡ δημοκρατία εἶναι ἐφαρμόσιμος μόνον μέσα σ' ἓνα πλαίσιον πολὺ μικρῶν κοινοτήτων, ὅπου ἡ συγκέντρωσις τοῦ πλήθους εἶναι εὐκόλος καὶ ὅπου κάθε πο-

λίτης μπορεί να αποταθῆ προσωπικῶς εἰς τοὺς ἄλλους. Πέραν τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς, κατ' αὐτόν, ἡ δημοκρατία ἦτο πολὺ μεγάλη. Τὰ τελειοποιημένα σύγχρονα τεχνικὰ μέσα μᾶς ἐπιτρέπουν νὰ ἀναθεωρήσωμεν τὴν κρίσιν ταύτην. Ἀπὸ καιροῦ ἤδη ἡ τυπογραφία μᾶς ἐπέτρεψε νὰ πολλαπλασιάσωμεν εἰς τὸ ἄπειρον τὴν διάδοσιν τῶν γραπτῶν κειμένων, ἐνῶ ἐντελῶς νεώτεροι πρόδοι μεταφέρουν αὐτοστιγμει τὴν σκέψιν εἰς τὰ ἀπώτατα σημεῖα τῆς Γῆς, εἰς οἰανδήποτε γλώσσαν. Διὰ τοῦ ραδιοφώνου μπορούμε νὰ ἀκούσωμεν ἕνα λόγον τὴν ἰδίαν στιγμὴν ποῦ ὁμιλεῖ ὁ ρήτωρ καὶ ἡ τηλεόρασις μᾶς φανερώνει τὰς χειρονομίας, ἀκόμη καὶ τὴν ἔκφρασιν τοῦ προσώπου τοῦ ρήτορος.

Δυνάμεθα ἐπίσης νὰ παρακολουθήσωμεν λεπτομερῶς τὰς συζητήσεις τῶν συγκελεύσεων ἢ τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν, οὕτως ὥστε νὰ συναποκριζώμεν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἰδίαν ἀτμόσφαιραν καὶ θερμομετροῦμεν αὐτήν. Ὅπως σχεδὸν εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τοῦ παρόντος πολιτισμοῦ, δυνάμεθα νομίμως νὰ ἔχωμεν τὸ συναίσθημα ὅτι ἡ τεχνικὴ εἶναι ἀκατανίκητος καὶ ὅτι λύει ἀμετακλήτως ὅλα τὰ εἰς αὐτὴν ὑπαγόμενα προβλήματα.

Διατήρησις τῆς εἰδησεογραφίας ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἀντικειμενικότητος.

Ἡ δυσκολία δὲν ἔγκειται λοιπὸν εἰς τὴν τεχνικὴν τῶν πληροφοριῶν καὶ εἰς τὴν χρῆσιν τὴν ὁποίαν ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν αὐτῆς καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μεταδιδόμενων νέων. Τὸ πρῶτον κατηγορηματικὸν εἶναι νὰ διατηρήσωμεν τὴν πληροφορίαν ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἀντικειμενικότητος, πρᾶγμα ποῦ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν σεβασμὸν τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν νὰ ἔχωμεν πρὸς τὸν ἀκροατὴν ἢ τὸν ἀναγνώστην, ἀφήνοντας εἰς αὐτὸν τὴν φροντίδα νὰ κρίνῃ χωρὶς νὰ τοῦ ὑποβάλλωμεν ἐτοιμὴν κρίσιν. Εἰς τὸν πολὺπλοκον κοινωνικὸν ὄργανισμὸν μᾶς μέγας ἀριθμὸς προβλημάτων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν πραγματογνώμονα, διότι δὲν εἴμεθα ἀτομικῶς προστομασμένοι διὰ νὰ τὰ ἀναλύσωμεν. Πάντως εἶναι πλάνη νὰ νομίζωμεν ὅτι ὁ εἰδικευμένος ἐμπειρογνώμων δύναται νὰ δώσῃ λύσιν ὅλων τῶν περιπτώσεων. Μόλις ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐπεμβαίνει—καὶ μήπως δὲν εἶναι πανταχοῦ παρούσα εἰς τὴν πολιτικὴν;—ἡ εἰδικεῖσις τοῦ ἀρμοδίου τεχνικοῦ ἀνθρώπου δύναται νὰ γίνῃ ἐμπόδιον. Ἴσως νὰ ἔχωμεν περισσότερον τοῦ δέοντος ὑπολογίσει ἐπὶ τῆς λαϊκῆς σωφροσύνης, ἀλλ' ἐπίσης πρέπει καὶ ὁ ἐμπειρογνώμων νὰ γίνεαι ἀντικείμενον σκωμμάτων διὰ τὰ θαρετὰ λάθη, ὅταν ἐξέρχεται τῶν ὁρίων τῆς δικαιοδοσίας του.

Διὰ νὰ μπορέσῃ καθῆσι νὰ ἐξασκήσῃ τὴν κρίσιν του, χρειάζεται μία εἰδησεογραφία ἀντικειμενική, δηλαδὴ τιμια. Ἄν ἡ ἀλήθεια δὲν ἐξυπηρετεῖ πάντοτε τὸ συμφέρον τῆς ὁλότητος, πρέπει νὰ τὴν ὑποστηρίζωμεν ἐναντίον τῆς στρατιᾶς τῆς πολὺ καλῶς ὠπλισμένης στρατιᾶς ἐκείνων ποῦ ἔχουν συμφέρον νὰ τὴν διαστρέψουν.

Πληροφορίες, εἰδήσεις, διαφωτίσις, αὐτὸ πρέπει νὰ εἶνε τὸ πρόγραμμα ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐπαγγελματικῶς ἔχουν τὴν υποχρέωσιν νὰ πληροφοροῦν τοὺς συγχρόνους των. Εἶνε ταυτοχρόνως δύσκολον, ἀλλὰ πολὺ ἀπλούστερον παρ' ὅσον νομίζει κανεὶς, νὰ σχηματίσῃ γνώμην. Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη γι' αὐτὸ νὰ γνωρίσωμεν τὰ μυστικὰ τῶν Κυβερνήσεων. Εἰς τὴν πολιτικὴν αἱ ἀπλούστεροι ἐξηγήσεις εἶναι γενικῶς καὶ αἱ πλέον ἀληθιναί. Χρειάζεται ὅμως ὅπως τὰ γεγονότα μὴ καταφθάνουν μέχρις ἡμῶν διαστρεβλωμένα ἀπὸ τὸ συμφέρον ἢ τὰ πάθη.

Ἀπὸ τὴν εἰδησιογραφίαν μέχρι τῆς προπαγάνδας.

Ἐπὶ τοῦ πεδίου αὐτοῦ πρέπει νὰ εἰμεθα αισιόδοξοι, διότι ἡ τιμιότης ἀνταμείβεται. Ὁ Δίνκολν ἔλεγεν ὅτι «δυνάμεθα νὰ ἀπατήσωμεν ὄλον τὸν κόσμον ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα καὶ νὰ ἀπατήσωμεν μερικοὺς ἀνθρώπους γιὰ ὄλην τὴν ζωὴν, ἀλλὰ δὲν μπορούμε νὰ ἀπατώμεν σ' ὄλα τὰ χρόνια ὄλον τὸν κόσμον». Ἀφ' ἑτέρου αὐτὸ ἀποδεικνύει ἡ πείρα τῶν μεγάλων διπλωματῶν, οἱ ὁποῖοι ἐπιτυχάνουν περισσότερα διὰ τῆς ἐμπιστοσύνης τὴν ὁποῖαν ἐμπνέουν παρὰ ἀπὸ ἀπλὴν μόνον ἐπιδειξιότητα. Ἐν τούτοις, ὅμως, ἡ εἰδησιογραφία εἶναι ἐκλεκτικὴ καὶ ἐπιφέρει προτιμήσεις αἵτινες ὀδηγοῦν εἰς τὴν διαστρέβλωσιν. Γλιστρᾶ ἀπὸ τὸ ἐπίπεδον τῆς εἰδησιογραφίας εἰς τὸ τῆς ἀνατροφῆς, τὸ τῆς προπαγάνδας, τῆς διακρίσεως, καὶ εἰς τὰς ὑπηρεσίας αὐτὰς κατανατᾶ κάποτε ἀσύλληπτος. Ὁ ἀνταγωνισμὸς χρησιμεύει κάποτε διὰ τὴν διόρθωσιν τοῦ κακοῦ, ἀλλ' ὅταν εἶναι ἀνύπαρκτος ὁ κίνδυνος καθίσταται βέβαιος. Ἡ πάρα πολὺ μεγάλη συγκέντρωσις τοῦ τύπου ἢ τοῦ ραδιοφώνου εἶναι κίνδυνος διὰ τὴν ἐλευθερίαν. Τὸ Κράτος ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθερίαν καθε ἀτόμου. Κάποτε ὅμως τὸ Κράτος ἀποπειρᾶται αὐτὸ τὸ ἴδιον νὰ ἐπέμβῃ ὥστε ἐπὶ μονοπωλοῦ. Ἡ ἐπέμβασις εὐρίσκειται εἰς μέγαν βαθμὸν ἀνεπιτυγμένη εἰς τὰ ὀλοκληρωτικὰ καθεστῶτα, ἀλλ' ὑφίσταται ἐπίσης καὶ εἰς τὰ δημοκρατικὰ τοιαῦτα. Τὰ ὑπουργεῖα πληροφοριῶν εἶναι χρήσιμα ὡς σύμβουλοι καὶ ὀργανωταὶ τῆς τεχνικῆς τῶν πληροφοριῶν, ἀλλ' ἡ δρᾶσις αὐτῶν γίνεται ὑποπτος, τουλάχιστον ἀπὸ δημοκρατικῆς πλευρᾶς, ἐὰν ἐπιχειρήσουν νὰ ἐπιβάλλουν *διευθυνομένην εἰδησιογραφίαν*. Ἡ δημοκρατικὴ παράδοσις σιχαίνεται τὴν ἐπίσημον ὑπόψυφότητα τῆς ἐπιβεβλημένης εἰδήσεως, ἡ ὁποία προὔποθετεῖ εἰδήσιν ἐν σπέρματι (κεκαλυμμένην). Ὁ Ναπολεὼν ἔλεγεν ὅτι τὸ ἀνακοινωθὲν δὲν ἀποτελεῖ ἱστορίαν. Δυστυχῶς μᾶς εἶναι πολὺ γνωστὸν.

Εἶναι ὅμως δυνατὴ ἡ πλήρης ἀντικειμενικότης; Βλέπομεν πάντοτε τὴν ἀλήθειαν ὑπὸ τὸ πρῖσμα κάποιας γωνίας ἢ ὁποῖα τὴν διαστρέφει, καὶ ἔπειτα εἶναι τόσον περίπλοκος ὥστε ὁ Renan ἐπρότιμα νὰ τὴν ἀντιμετωπίζῃ ὑπὸ μορφήν διαλόγου.

Ἐὰν οὕτως ἔχουν τὰ πράγματα —καὶ τὸ πιστεύω— τὸ σύστημα τοῦ ἀνταγωνισμοῦ δι' ὅτι ἀφορᾷ τὴν πληροφορίαν εἶναι ἀκόμη καλύτερον, διότι καθεὶς πληροφορεῖ ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εὐθύνην καὶ ἐλέγχεται ἀπὸ ὄλους, καὶ ὁ καθεὶς κρίνεται ἀναλόγως τῆς συμπεριφορᾶς του.

Αἱ διάφοροι μορφαὶ τῆς εἰδησιογραφίας.

Σήμερον καθεὶς μπορεῖ νὰ ὀμιλήσῃ στοὺς ἄλλους, διότι ἡ ραδιοφωνικὴ ἀγορὰ ἀπαρτίζεται ἀπὸ ἑκατομμύρια, ἀπὸ δεκάδας ἑκατομμυρίων ἀκροατῶν καὶ καθεὶς γνωρίζει τὸ ὄφελος ποῦ ἀπεκρίμωσεν ὁ Ρουζβελτ μὲ τὴν χρυσοῦ φωνήν του. Εἶναι ἐκπληκτικὴ ἢ ἐλαστικότης αὕτη τῆς διεσόδους σὲ κάθε τόπον καὶ σὲ ὄλας τὰς γλώσσας. Ἴδου ὅμως ὅτι προστίθεται ἡ θαυμασία διοχέτευσις τῆς ὀρατῆς πληροφορίας διὰ τοῦ κινήματογράφου καὶ τῆς τηλεοράσεως, ἥτις ἐπιτρέπει τὴν διάδοσιν φῶρος νέων ποῦ δὲν μπορούν νὰ ἐπιτευχθοῦν μὲ τὸν ἄλλον τρόπον τῆς μεταδόσεως, δηλαδὴ τὴν μεταδόσιν τῶν εἰκόνων καὶ τῶν ἤχων. Ἄς μὴ λημονώμεν τὸ μαγνητόφωνον ποῦ ἀλλάζει τὰς συνθήκας τῆς ὑπαγορεύσεως, τὴν φωτοτυπίαν ἢ ὁποῖα ἀναστατώνει τὰς παλαιὰς συνθήκας τοῦ ἀντιγράφου. Οἱ συνδυασμοὶ ἀφ' ἑτέρου

μεταξύ τῆς ἐκτυπώσεως, τοῦ ἀκουστικοῦ, τῆς ὁθόνης, τῆς πλευρᾶς τοῦ αὐτομάτου, εἶναι ἐπιδεικτικοὶ κάθε εἶδους ἐπεκτάσεως διότι ζῶμεν πράγματι εἰς μίαν ἐποχὴν γόνιμον εἰς θαύματα.

Πῶς ἡ εἶδησις γίνεται δεκτὴ ἀπὸ τὰς διαφόρους αὐτὰς διώρυγας; Μοῦ φαίνεται ὅτι μόνον μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἐντύπου πληροφορούμεθα περισσότερον, διότι ἡ ἀνάγνωσις ἀπαιτεῖ κάποιαν προσπάθειαν προσοχῆς καὶ συγκεντρώσεως. Ἡ ἀκρόασις εἶναι εὐνολωτέρα διότι ἀπαιτεῖ ὀλιγωτέραν συγκεντρώσιν καὶ ὀλιγωτέραν προσπάθειαν, πρᾶγμα ποῦ κατὰ βάθος εἶναι καὶ ἐπικίνδυνον. Ἡ θέα διὰ τῆς δράσεως αὐξάνει πάρα πολὺ τὴν εὐκολίαν τῆς προσηλωσεως. Μᾶς δίδει μίαν γενικὴν ἄποψιν, ὀλοκληρωτικὴν, ἄμεσον, σχεδὸν διανοητικὴν, ἄνευ ἀνάγκης ἀναλύσεως, πλήρη ἀφ' ἑαυτῆς μέσα σὲ μίαν ἀτμόσφαιραν φωτοχυσίας, ἀλλ' ὅπου ὁ πειρασμὸς τῆς ὀκνηρίας γίνεται ἰσχυρότερος, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸ ὑπενθυμίσωμεν, ὄχι μόνον εἰς τὸν κινηματογράφον ἢ τὴν τηλεόρασιν ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν πλουσίως εἰκονογραφημένον τύπον, ὅπου τὸ κείμενον δὲν χρησιμεύει πλέον παρὰ ὡς βοηθητικόν. Ἀπὸ τὴν εὐκολίαν αὐτὴν ἢ ὁποῖα τόσον τεραστίως ἀνεπτύχθη προέρχεται μία τάσις πρὸς τὴν ἀπάθειαν καί, ἐπαναλαμβάνομεν, πρὸς τὴν πνευματικὴν ὀκνηρίαν, διότι τὸ πνεῦμα δὲν ἀποκτᾷ πραγματικῶς καὶ δὲν ἀφομοιώνει ἀληθινὰ παρὰ μόνον αὐτὸ ποῦ ἀποκτᾷ κατόπιν προσπάθειας. Ἡ προσιδοποίησις αὐτὴ εἶναι ἀναγκαία ἀλλὰ τὰ πλεονεκτήματα εἶναι ἀνώτερα ἀπὸ τὰ μειονεκτήματα, καὶ ἔπειτα τὸ ρεῦμα τοῦ μὲ μοναδικὴν κατεύθυνσιν πολιτισμοῦ εἶναι τοιοῦτον, ὥστε μᾶς εἶναι ἀνωφελὲς νὰ παίζωμεν τὸν ρόλον τῆς Κασσάνδρας.

Κάθε μέσον πληροφοριῶν πρέπει νὰ τοποθετηθῇ ἐπὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ δώματος.

Ὅλα αὐτὰ τὰ μέσα συμπληροῦνται ἀλληλεπιδέτως περισσότερον ἀκόμη παρὰ μὲ τὰ μέσα τὰ χρησιμοποιούμενα διὰ τὸν ἀνταγωνισμόν, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τῆς προσαρμογῆς, διότι πρέπει νὰ τοποθετηθοῦν ἐπὶ τοῦ ἰδίου αὐτῶν δώματος, ὅπου καὶ εἶναι ἀναμφισβήτητως ἀνώτερα, ἂν καὶ δὲν μπορεῖ ἐξ ὀλοκλήρου νὰ ἀποφύγουν τὰ ἄλλα ξένα πρὸς αὐτά. Κινηματογράφος καὶ τηλεόρασις δίδουν ὅ,τι ὁ τύπος δὲν μπορεῖ νὰ δώσῃ: τὴν εὐαίσθητον παρουσίαν διὰ τῆς δράσεως καὶ τῆς ἀκρόασεως μὲ τὴν αἰσθησιν τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος «κατέχεται ἀπὸ ὀπτασίαν» καὶ ἀκούει περισσότερον παρὰ διαβάζει. Ὁ τύπος ὅμως διατηρεῖ τὸ δῶμα αὐτοῦ· τὴν πλήρη ἔκθεσιν, τὴν ἀκριβῆ, ἐπιδεικτικὴν θαυσίας μελέτης παρὰ τοῦ ἀναγνώστου. Δὲν ὑπάρχει παρακμὴ τῆς ἐφημερίδος.

Ἴσως λόγῳ τοῦ ραδιοφώνου καὶ τῆς τηλεόρασεως καταλήξῃ εἰς τὴν ἐπάνοδον τοῦ τύπου τῶν ἐφημερίδων τοῦ 19ου αἰῶνος, διότι αἱ θραχεῖται εἰδήσεις αἱ μεταδιδόμεναι ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν διὰ τοῦ ραδιοφώνου ἢ τῆς τηλεόρασεως ἀναγράφονται λεπτομερέστερον καὶ σχολιάζονται ἀπὸ τὴν ἐφημερίδα. Τὸ κύριον ἄρθρον, τὸ ὁποῖον φαίνεται καταδικασθὲν πλέον, θὰ ἐπιβληθῇ περισσότερον, διότι θὰ ἔχωμεν, ἀντιθέτως, πάντοτε ἀνάγκην περισσοτέραν ὄχι μόνον νὰ διαβάζωμεν ἀλλὰ καὶ νὰ σκεπτώμεθα ἐπάνω σ' αὐτὰ ποῦ διαβάζομεν.

Ἡ ἀξιοπρέπεια τοῦ ἀτόμου ἔγκειται εἰς τὴν σκέψιν.

Ἡ εἰδησιογραφία εἶναι λοιπὸν ἀναγκαία, ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀρκετὴ. Ὑποφέρομεν μάλλον ἀπὸ ὑπερβολικὴν δόσιν ἀφθόνων πληροφοριῶν χωρὶς τὴν δοθήθειαν τῆς σκέψεως, τῆς τόσον ἀναγκαίας διὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς κρίσεως. Αἱ ἐπιθεωρήσεις

αίτινες επισωρεύουν τὰς πληροφορίες, facts and figures, γεγονότα και ἀριθμούς, ὅπως λέγουσιν οἱ Ἀμερικανοί, εἶναι χρήσιμοι μὲν ἀλλ' ὑπάρχει πλάνη ἂν νομίζω-
 μεν ὅτι μορφωνόμεθα μόνον διότι τὰς διαβάζωμεν. Ἡ δημοσία γνώμη συχνάκις
 ὑποπίπτει εἰς τοιαύτην σύγχυσιν. Ἡ ἐποχὴ μας ὑποφέρει ἐπίσης και ἀπὸ τὴν με-
 γαλομανίαν τοῦ συνεργεῖου τῶν μέσων ποῦ κάμει σύγχυσιν μεταξὺ τῶν τεχνικῶν
 προόδων, τῶν μηχανικῶν προόδων και τῆς προόδου αὐτῆς καθ' ἑαυτήν. Μέσα
 στὸν ἐξάλλον θαυμασμόν του διὰ τὰς μηχανὰς ὁ ἄνθρωπος καταλήγει εἰς τὸ νὰ
 θαυμάζη περισσότερο τὸ ἐργαλεῖον τῆς μεταδόσεως παρὰ τὴν ἀξίαν τῆς μεταδιδο-
 μένης σκέψεως.

Πράγματι ἡ τεχνικὴ μᾶς ἔθεσε ἀνὰ χεῖρας θαυμάσια ἐργαλεῖα. Ἡ δυσκο-
 λία ἀρχίζει δταν διὰ μέσου τῆς τεχνικῆς συναντῶμεν τὴν ἀνθρωπίνην ὑπόστασιν.
 Διὰ τοῦτο ἡ εὐθύνη τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος πληροφοριοδοτῶν εἶναι μεγάλη. Ζητοῦ-
 μεν ἀπὸ αὐτοὺς νὰ εἶναι ἄνθρωποι, νὰ ἐνθυμηθοῦν ὅτι ἐὰν οἱ μηχανισμοὶ διχασ-
 τεύουν τὴν σκέψιν, ἡ σκέψις αὐτὴ και μόνη ἀπομένει τελικῶς τὸ πλέον πολῦτι-
 μον ἐμπόρευμα.

ΣΚΕΨΕΙΣ

Οἱ ἐργοδοταὶ (και οἱ ἰθύνοντες) χάνουν τὸν καιρὸ τους δταν λέγουν εἰς τοὺς
 ἐργάτας ὅτι ἡ παραγωγικότης αὐτῶν εἶναι ὁ κύριος σκοπός, διότι διὰ τοὺς ἐργά-
 τας ἡ παραγωγικότης δὲν ἀποτελεῖ σκοπὸν. Ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός εἶναι ἡ
 ἀξία τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος, «ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς ἐργασίας», ὅπως συνήθως τὴν ὀνο-
 μάζουν.

Ἐπάρχει μεγάλη ἀντίθεσις μεταξὺ τῆς συμπεριφορᾶς ἡ ὁποία παρατηρεῖται
 ἐδῶ και τῆς τῶν Ἀμερικανῶν. Δι' ἡμᾶς, ἡ ἀξίησις τῆς παραγωγικότητος εἶναι
 σκοπός και θεωροῦμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος και ἡ ἐργασία του εἶναι μέσα πρὸς ἐπιτυ-
 χίαν τοῦ σκοποῦ τούτου. Διὰ τοῦτο οἱ ἄνθρωποι ἀνθίστανται. Εἰς τὰς Ἠνωμένας
 Πολιτείας, ἀντιθέτως, ἡ ἀξίησις τῆς παραγωγικότητος εἶναι μέσον ἀνυψώσεως τῆς
 ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος. Διὰ τοῦτο ὁ ἀμερικανὸς ἐργάτης εἶναι ἔτοι-
 μος νὰ δεχθῇ οἰκεία βουλήσει τὴν μηχανοποίησιν και τὰς νέας μεθόδους.

(T. T. Paterson, «The Listener, 21-7-55)